

به نام خدا

سازمان بورس و اوراق بهادار
SECURITIES & EXCHANGE ORGANIZATION

مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

نظارت بر فعالیت و عملکرد شرکتهای سرمایهگذاری (مقایسه قوانین و مقررات آمریکا و ایران)

تهیه کنندگان: محسن صادقی

نظارت بر فعالیت و عملکرد شرکت‌های سرمایه‌گذاری (مقایسه قوانین و مقررات آمریکا و ایران)

مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

محسن صادقی

ویرایش نخست - زمستان ۸۹

این گزارش به بررسی چارچوب نظارت بر فعالیت و عملکرد شرکت‌های سرمایه‌گذاری در آمریکا و ایران می‌پردازد. در این گزارش الزامات افشای اطلاعات مربوط به شرکت‌های سرمایه‌گذاری در آمریکا و ایران مورد بررسی قرار می‌گیرد.

چکیده

شرکت‌های سرمایه‌گذاری از نهادهای مهم مالی فعال در بازار سرمایه محسوب می‌شوند که هم از نظر "تسهیل سرمایه‌گذاری غیرمستقیم" و "ساده‌سازی دسترسی به بازار سرمایه"، و هم از نظر "جمع‌آوری پس‌اندازهای خرد موجود در جامعه" و "تامین منابع لازم برای کمک به بازار اولیه" و هم از نظر "رونق بخشیدن به معاملات بازارهای ثانویه"، دارای اهمیت زیادی هستند.

در کشور ما نیز این شرکت‌ها دارای سابقه فعالیت خوبی هستند و به انواع اشکال سهامی عام و خاص و در حوزه‌های مختلف مشغول به فعالیت هستند و نیز بعضی از آنها در بورس تهران پذیرفته شده‌اند.

نظارت بر شرکت‌های سرمایه‌گذاری هم از جهت "حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران"، (به دلیل اینکه مبالغ کلانی از وجوه سرمایه‌گذاران را در اختیار دارند و مدیریت می‌کنند) و هم به لحاظ "تاثیر زیادی که فعالیت‌های این شرکت‌ها بر بازار سرمایه دارد" ("حجم بالای معاملات"، "داشتن درصد مالکیت بالا" و "در اختیار داشتن سهام کنترل و مدیریتی") اهمیت زیادی دارد. بنابراین در این گزارش به مقررات ناظر بر ثبت و فعالیت این شرکت‌ها در آمریکا و ایران می‌پردازیم.

قابل ذکر است که از سال ۱۳۸۷ نیز صندوق‌های سرمایه‌گذاری با چارچوب مقرراتی جدیدی شروع به فعالیت کردند و با توجه به مقررات جدیدی که برای آنها تدوین شد، از نظر نظارت و افشای اطلاعات وضعیت مطلوبی دارند. در مقابل در مورد شرکت‌های سرمایه‌گذاری وضعیت موجود نظارت و افشای اطلاعات تا وضعیت مطلوب فاصله بیشتری دارد و بنابراین نیاز به بررسی‌های بیشتری دارد.

الف) قوانین و مقررات شرکت‌های سرمایه‌گذاری در آمریکا

۱- مقدمه‌ای بر قوانین و مقررات شرکت‌های سرمایه‌گذاری

کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا، ناظر اصلی شرکت‌های سرمایه‌گذاری و مشاوران سرمایه‌گذاری است. بخش مدیریت سرمایه‌گذاری این کمیسیون، بسته‌ای را به عنوان راهنمای عمومی برای قوانین فدرال اوراق بهادار و مقررات حاکم بر شرکت‌های سرمایه‌گذاری ارائه نموده است.

اولین قانون ناظر بر شرکت‌های سرمایه‌گذاری، قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری^۱ ۱۹۴۰ می‌باشد. بعلاوه کمیسیون مقررات دیگری را نیز بر اساس این قانون، برای نظارت بر فعالیت‌ها و عملیات شرکت‌های سرمایه‌گذاری ارائه نموده است.^۲ به طور کلی اشخاصی که پرتفوی شرکت‌های سرمایه‌گذاری را اداره می‌کنند باید به عنوان مشاوران سرمایه‌گذاری تحت قانون مشاوران سرمایه‌گذاری ۱۹۴۰^۳، نزد SEC ثبت شوند. قانون مشاوران سرمایه‌گذاری و مقررات تصویب شده بر اساس آن، فعالیت‌های مشاوران سرمایه‌گذاری را تنظیم می‌کند.

شرکت‌های سرمایه‌گذاری همچنین ملزم به رعایت سایر قوانین اوراق بهادار فدرال نیز می‌باشند (برای مثال قانون اوراق بهادار ۱۹۳۳ و قانون بورس اوراق بهادار ۱۹۳۴). SEC همچنین مقرراتی را برای اعمال این قوانین برای شرکت‌های سرمایه‌گذاری ارائه کرده است. مقررات شرکت‌های سرمایه‌گذاری به طور مستمر مورد بازنگری و اصلاح قرار می‌گیرد و مقررات جدید پیوسته در بخش مقررات پیشنهادی و مقررات تصویب شده یا اصلاح شده جدید توسط کمیسیون بورس و اوراق بهادار به اطلاع عموم می‌رسد.

۲- شرکت سرمایه‌گذاری چیست؟

بر اساس قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری، شرکت سرمایه‌گذاری به عنوان یک ناشر اوراق بهادار است که موضوع اصلی فعالیت آن سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری مجدد و یا معاملات اوراق بهادار است. همچنین شرکت سرمایه‌گذاری به عنوان ناشری تعریف شده که به سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری مجدد، تملک، نگهداری و معامله اوراق بهادار می‌پردازد و

^۱ Investment Company Act

^۲ regulations under the Investment Company Act

^۳ Investment Advisers Act of ۱۹۴۰ (the "Advisers Act")

بیش از ۴۰ درصد از کل دارایی‌های آن (به صورت غیرتلفیقی) در اوراق بهادار سرمایه‌گذاری شده و یا پیشنهاد خرید اوراق بهادار را ارائه کرده به نحوی که با خرید آنها ارزش اوراق بهادار آن به ۴۰ درصد دارایی‌های آن (به صورت غیرتلفیقی) خواهد رسید (غیر از اوراق بهادار دولتی و وجه نقد).

شرکت‌های سرمایه‌گذاری به دو دسته شرکت‌های مدیریتی^۴، شرکت‌های غیرمدیریتی^۵ تقسیم‌بندی می‌شوند. شرکت‌های مدیریتی به صورت شرکت و یا تراست تشکیل می‌شوند. هیئت مدیره (یا هیئت امناء) شرکت مدیریتی بر مدیریت شرکت نظارت می‌کند. مشاور سرمایه‌گذاری شرکت مدیریتی (که معمولاً شخص مجزایی است و نزد SEC ثبت شده است)، در ازای دریافت کارمزد، پرتفوی اوراق بهادار شرکت را مدیریت می‌کند. شرکت‌های مدیریتی به دو بخش شرکت‌های با سرمایه ثابت^۶ و با سرمایه متغیر^۷ تقسیم می‌شوند.

بعلاوه، شرکت‌های مدیریتی، بر اساس ترکیب دارایی‌های آنها، به دو دسته شرکت‌های متنوع^۸ و غیرمتنوع^۹ تقسیم می‌شوند.

شرکت‌های با سرمایه متغیر یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های مدیریت سرمایه‌گذاری هستند که اوراق بهادار قابل بازخرید^{۱۰} را منتشر می‌کنند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری پرتفویی از اوراق بهادار دارند که توسط مشاور سرمایه‌گذاری مدیریت می‌شود. این شرکت‌ها تعداد نامحدودی از سهام خود را برای عموم منتشر می‌کنند.

شرکت‌های با سرمایه ثابت نیز دارای پرتفویی از اوراق بهادار هستند که توسط مشاور سرمایه‌گذاری مدیریت می‌شود، ولی اوراق بهادار آنها قابل بازخرید نیست. آنها تعداد مشخصی از اوراق را بدون شرط بازخرید منتشر می‌کنند. سهام این شرکت‌ها در بازارهای ثانویه مانند بورس‌ها معامله می‌شود.

صندوق‌های فاصله زمانی^{۱۱} نیز یکی از انواع شرکت‌های با سرمایه ثابت هستند که از این نظر که اوراق بهادار آنها به صورت دوره‌ای قابل بازخرید است با انواع سنتی شرکت‌های سرمایه‌گذاری متفاوت هستند. این صندوق‌ها به صورت دوره-

^۴ management companies

^۵ unit investment trusts, or face-amount certificate companies

^۶ closed-end companies

^۷ open-end companies

^۸ diversified

^۹ non-diversified” funds

^{۱۰} redeemable security

^{۱۱} Interval funds

های زمانی منظم پیشنهادهای بازخرید اوراق خود را ارائه می‌کنند و اوراق را به قیمتی معادل ارزش خالص دارایی‌ها بازخرید می‌کنند.

شرکت‌های توسعه کسب و کار^{۱۲} نیز یکی از انواع شرکت‌های سرمایه‌گذاری هستند که با هدف سرمایه‌گذاری در کسب و کارهای کوچک^{۱۳} و کسب و کارهای درحال توسعه^{۱۴} و نیز کسب و کارهایی که با مشکلات مالی دست و پنجه نرم می‌کنند^{۱۵}، تشکیل می‌شوند.

شرکت‌های توسعه کسب و کار مساعدت مدیریتی قابل ملاحظه‌ای را برای شرکت‌های موجود در پرتفوی خود فراهم می‌کنند. این شرکت‌ها انعطاف‌پذیری بیشتری را نسبت به سایر شرکت‌های سرمایه‌گذاری تحت قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری در مورد ارتباط با شرکت‌های موجود در پرتفوی خود، انتشار اوراق بهادار و جبران خدمات مدیران خود دارند.

بعلاوه، شرکت‌های توسعه کسب و کار ملزم به ثبت به عنوان شرکت سرمایه‌گذاری تحت قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری نیستند بلکه تنها ملزم به ثبت اوراق خود بر اساس قانون اوراق بهادار ۱۹۳۴ هستند.

تراست‌های سرمایه‌گذاری^{۱۶} شرکت‌های سرمایه‌گذاری هستند که هیئت مدیره، ادارات شرکتی، و مشاور سرمایه‌گذاری ندارند. آنها معمولاً در یک پرتفوی تقریباً ثابت سرمایه‌گذاری می‌کنند. این شرکت‌ها معمولاً تعداد ثابت و مشخصی از اوراق قابل بازخرید را به عموم منتشر می‌کنند. اسپانسر تراست‌های سرمایه‌گذاری ممکن است بازار ثانویه‌ای را برای معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری یونیت تراست بعد از انتشار عمومی اولیه آن ایجاد نمایند. (بخش ۲ و ۲۶ قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری).

یکی از انواع نسبتاً جدید شرکت‌های سرمایه‌گذاری، صندوق‌های بورسی هستند که یک نوع شرکت سرمایه‌گذاری هستند که تحت قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری به عنوان یک شرکت با سرمایه متغیر یا تراست سرمایه‌گذاری ثبت می‌شوند.

^{۱۲} Business development companies (“BDCs”)

^{۱۳} small businesses

^{۱۴} developing businesses

^{۱۵} financially troubled businesses

^{۱۶} Unit investment trusts (“UITs”)

۳- چه مواردی به عنوان شرکت سرمایه‌گذاری ثبت نمی‌شوند؟

شرکت‌هایی که در تعریف شرکت سرمایه‌گذاری در بخش ۳ قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری نمی‌گنجد، ملزم به ثبت تحت قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری نیستند و تنها ملزم به ثبت اوراق خود تحت قانون اوراق بهادار هستند (به عنوان مثال شرکت‌هایی که در اوراق بهادار سرمایه‌گذاری نمی‌کنند).

قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری همچنین بعضی از انواع شرکت‌ها را از تعریف شرکت‌های سرمایه‌گذاری مستثنی می‌کند. اگر ناشری در یکی از این موارد استثنا یا معافیت‌ها قرار گیرد نیاز به ثبت نزد SEC ندارد. به عنوان مثال در بخش ۲ قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری دولت‌ها و موسسات دولتی مشخصی را از ثبت تحت قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری معاف کرده است. بخش‌های ۳ و ۶ نیز تعدادی از شرکت‌ها را معاف کرده است.

در بخش ۳ معامله‌گر/کارگزاران، سازمان‌های خیریه، طرح‌های بازنشتی و طرح‌های مربوط به کلیسا را از تعریف شرکت‌های سرمایه‌گذاری مستثنی کرده است. انجمن‌های سرمایه‌گذاری^{۱۷} که گروهی از مردم هستند که وجوه خود را یکجا می‌کنند و آن را در اوراق بهادار سرمایه‌گذاری می‌کنند نیز از ثبت معاف هستند. چون این انجمن‌ها اصلاً شرکت سرمایه‌گذاری نیستند. هر شخصی در این انجمن‌ها دارای منافع عضویت است. اگر هر عضوی به طور فعال در تصمیمات سرمایه‌گذاری مشارکت داشته باشد، انجمن ملزم به ثبت تحت قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری نیست. انجمن‌هایی که در اوراق بهادار سرمایه‌گذاری نمی‌کنند نیز شرکت سرمایه‌گذاری محسوب نمی‌شوند.

۴- شرکت‌های سرمایه‌گذاری خصوصی^{۱۸}

بسیاری از شرکت‌ها مشمول استثنای تعیین شده در بخش ۳ قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری می‌شوند. این شرکت‌ها در قالب شرکت‌های سرمایه‌گذاری خصوصی قرار می‌گیرند. بعضی از شرکت‌های سرمایه‌گذاری خصوصی به عنوان صندوق‌های پوششی^{۱۹} شناخته می‌شوند.

بخش ۳ قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌هایی را که اوراق خود را به کمتر از ۱۰۰ نفر می‌فروشند و یا تصمیم ندارند که انتشار عمومی اوراق بهادار داشته باشند را نیز از ثبت معاف نموده است. همچنین بخش ۳ قانون شرکت‌های

^{۱۷} Investment clubs

^{۱۸} Private Investment Companies

^{۱۹} hedge funds

سرمایه‌گذاری، شرکت‌هایی را که اوراق بهادار آنها در اختیار اشخاص واجد شرایط^{۲۰} (بر اساس تعریف بخش ۲ قانون) معاف از ثبت هستند.

بسیاری از شرکت‌های سرمایه‌گذاری خصوصی سهام خود را برای اساس مقررات D قانون اوراق بهادار^{۲۱} منتشر می‌کنند. عرضه‌هایی که الزامات مقررات D را برآورده کنند به عنوان عرضه عمومی شناخته نمی‌شوند. اطلاعات بیشتر در این رابطه در بخش کسب و کارهای کوچک کمیسیون بورس و اوراق بهادار قرار دارد.

۵- الزامات ثبت

اگر یک شرکت سرمایه‌گذاری در قالب تعریف شرکت‌های سرمایه‌گذاری ایالات متحده آمریکا قرار گیرد و مشمول مافیت‌های این قانون نیز قرار نگیرد باید تحت قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری ثبت شود و نیز عرضه‌های عمومی خود را نیز تحت قانون اوراق بهادار ثبت نماید. شرکت‌هایی که از این قانون مستثنی هستند باید بررسی شود که آیا تحت نظارت سایر قوانین فدرال قرار می‌گیرند یا نه.

شرکت سرمایه‌گذاری که بر اساس قوانین کشورهای خارجی ایجاد شده‌اند، نمی‌توانند به عنوان شرکت سرمایه‌گذاری ثبت شوند. این شرکت‌ها نمی‌توانند در ایالات متحده، عرضه عمومی داشته باشند مگر اینکه از SEC درخواست کنند تا نزد قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری ثبت شوند و عرضه عمومی اوراق خود را انجام دهند. کمیسیون در صورتی این اجازه را صادر می‌کند که مطمئن شود که به دلیل شرایط خاص هم از نظر قانونی هم عملی ممکن باشد که الزامات قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری را در مورد آنها به طور موثر اجرا نماید و بعلاوه اطمینان یابد که اعطای این مجوز با منافع عمومی و حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران سازگار است. (بخش ۷ قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری). برای شرکت‌های سرمایه‌گذاری خارجی مشکل است که استانداردهای SEC را برآورده نمایند زیرا مقررات خارجی با قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری به طور قابل توجهی متفاوت است.

^{۲۰} qualified purchaser

^{۲۱} Regulation D ("Reg. D")

۶- فرم‌های ثبت

برای ثبت‌شدن به عنوان یک شرکت سرمایه‌گذاری نزد SEC، ناشر باید ابتدا باید بر اساس بخش ۸ قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری اطلاعیه ثبت^{۲۲} را به SEC تحویل دهند. بعد از ۳ ماه از ارائه اطلاعیه ثبت شرکت سرمایه‌گذاری باید بیانیه ثبت^{۲۳} را در فرم تعیین شده ارائه نماید. در مجموع فرم‌هایی را که شرکت سرمایه‌گذاری برای ثبت‌شدن تحت قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری و نیز ثبت کردن اوراق خود تحت قانون اوراق بهادار باید ارائه کند عبارتند از:

- فرم ثبت برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری: فرم N-۱A
 - فرم ثبت برای شرکت‌های سرمایه‌گذاری با سرمایه ثابت: N-۲
- شرکت‌های سرمایه‌گذاری باید فرم‌ها را به صورت الکترونیکی از طریق ادگار^{۲۴} کمیسیون وارد کنند.

۷- هزینه‌های ثبت

هزینه‌های ثبت شرکت‌های سرمایه‌گذاری بر اساس بخش ۶ قانون تعیین می‌شود. شرکت‌های سرمایه‌گذاری با سرمایه ثابت هزینه‌های خود را قبل از تاریخ موثر بیانیه ثبت خود پرداخت می‌کنند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری و یونیت تراست‌ها ملزم به پرداخت هزینه‌های ثبت در زمان ارائه بیانیه ثبت نیستند. بر اساس بخش ۲۴ قانون، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و یونیت تراست‌ها هنگامی که ثبت اولیه آنها انجام می‌شود، مقدار نامحدودی از اوراق بهادار را تحت قانون اوراق بهادار ثبت می‌کنند. این شرکت‌ها ملزم هستند که اطلاعیه‌های سالانه‌ای را بر اساس فرم ۲۴F-۲ در مورد تعداد و میزان اوراق بهادار فروخته شده و بازخرید شده در سال مالی قبل ارائه کنند و باید هزینه‌های خود را همراه با این اطلاعیه پرداخت نمایند.

^{۲۲} notification of registration

^{۲۳} registration statement

^{۲۴} Electronic Data Gathering and Retrieval system ("EDGAR")

۸- گزارش‌های دوره‌ای به کمیسیون و سهامداران

بعد از ثبت‌شدن نزد SEC، شرکت‌های سرمایه‌گذاری باید به صورت دوره‌ای گزارش‌های معینی را به کمیسیون و سهامداران خود ارسال نمایند. برای مثال شرکت‌های مدیریت سرمایه‌گذاری ثبت شده باید فرم N-CSR را در طول ۱۰ روز بعد از ارسال اطلاعات الزام شده به سهامداران به کمیسیون ارسال نمایند.

۹- الزامات حداقل سرمایه^{۲۵}

شرکت‌های سرمایه‌گذاری ملزم به رعایت الزامات حداقل سرمایه هستند. هیچ شرکت سرمایه‌گذاری ثبت شده‌ای و هیچ متعهد پذیرهنویسی شرکت سرمایه‌گذاری ثبت شده‌ای نمی‌تواند سهام شرکت را به صورت عمومی منتشر نماید مگر اینکه شرکت سرمایه‌گذاری الزامات حداقل سرمایه را رعایت نموده باشد. بخش ۱۴ قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری به این موضوع می‌پردازد.

۱۰- مقررات ایالتی برای شرکت‌های سرمایه‌گذاری

دولت‌های ایالتی نمی‌توانند بر شرکت‌های سرمایه‌گذاری نظارت داشته باشند. ولی آنها می‌توانند شرکت‌های سرمایه‌گذاری را ملزم به پرداخت هزینه‌های ثبت و غیره و نیز ارائه اطلاعاتی مختلف نمایند.

۱۱- رهنمودهای مؤسسات کوچک

قانون عدالت اجرایی تنظیمی کسب و کارهای کوچک ۱۹۹۶ (SBREFA) نهادهای تنظیم مقررات فدرال را ملزم نموده (کمیسیون نیز یکی از این نهادهاست) که راهنمای مؤسسات کوچک را نیز تهیه نمایند تا به مؤسسات کوچک در بر آوردن الزامات قانونی و مقرراتی کمک کند. بنابراین کمیسیون نیز بسته‌ای را با عنوان رهنمودهای مؤسسات کوچک ارائه نموده است.

^{۲۵} Minimum Capital Requirements

۱۲- بسته ثبت و مقررات شرکت‌های سرمایه‌گذاری

کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا بسته‌ای را تحت عنوان بسته ثبت و مقررات شرکت‌های سرمایه‌گذاری^{۲۶} ارائه نموده است. این بسته شامل اطلاعات عمومی پیرامون شرکت‌های سرمایه‌گذاری (صندوق‌های سرمایه‌گذاری^{۲۷}، شرکت‌های سرمایه‌گذاری^{۲۸} و تراست‌های سرمایه‌گذاری^{۲۹}) می‌باشد و جایگزین بسته ثبت شرکت‌های سرمایه‌گذاری^{۳۰} می‌باشد که قبلاً منتشر شده است.

به دلیل تغییرات مداوم در قوانین فدرال اوراق بهادار، این بسته به صورت اینترنتی از طریق وب سایت در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌گیرد و همچنین با تماس با کمیسیون بورس و اوراق بهادار، در دسترس افراد قرار می‌گیرد.

این بسته به عنوان یک راهنمای عمومی در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌گیرد. این بسته یک راهنمای جامع در مورد مقررات شرکت‌های سرمایه‌گذاری، ارائه‌کنندگان خدمات شرکت‌های سرمایه‌گذاری و موسسات مرتبط نیست. هدف این بسته فراهم کردن مشاوره یا اظهارنظر قضایی الزام‌آور برای کمیسیون و یا کارکنان آن و یا جایگزینی برای قوانین فدرال نیست.

اگر کسی قصد داشته باشد فعالیت شرکت سرمایه‌گذاری را آغاز نماید، و یا سوالات قانونی در مورد مقررات شرکت‌های سرمایه‌گذاری یا شرکت‌های مشابه داشته باشد، می‌تواند از مقررات و قوانین موجود استفاده نماید. همچنین می‌تواند از رهنمودهای استنباطی کمک بگیرد (تاریخچه قانونگذاری، انتشارات کمیسیون و). همچنین می‌تواند از وکلا و حسابداران خبره مجرب در امور مربوط به قوانین اوراق بهادار مشورت بگیرد.

^{۲۶} Investment Company Registration and Regulation Package

^{۲۷} mutual funds

^{۲۸} closed-end funds

^{۲۹} unit investment trusts

^{۳۰} Investment Company Registration Package

ب) مقررات شرکت‌های سرمایه‌گذاری در ایران

در ایران، در مورد شرکت‌های سرمایه‌گذاری مقررات مختلفی وجود دارد. تا قبل از بهمن ۸۹، این مقررات محدود به مقررات افشای اطلاعات و مقررات مربوط به پذیرش شرکت‌های سرمایه‌گذاری در بورس تهران می‌شد ولی از بهمن ماه ۸۹ اساسنامه‌های نمونه شرکت‌های سرمایه‌گذاری نیز ارائه شده که شرکت‌های جدید و شرکت‌های موجود اساسنامه خود را بر اساس آن ارائه نمایند. مقررات ناظر بر تاسیس و فعالیت و عملکرد شرکت‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر است:

۱- دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران؛

در این دستورالعمل ضوابط اختصاصی پذیرش شرکت‌های سرمایه‌گذاری و مادر شرکت‌هایی در پیوست ۴ تعیین شده است. در این دستورالعمل شرکت‌هایی که منابع مالی در اختیار خود را منحصراً صرف سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار و سپرده‌های بانکی نموده و عهده‌دار تجهیز و به‌کارگیری آن می‌باشند، در دو گروه طبقه‌بندی می‌شوند:

- **شرکت‌های سرمایه‌گذاری؛** که هدف آنها از خرید اوراق بهادار، اعمال مدیریت در شرکت‌های سرمایه‌پذیر نیست؛
- **شرکت‌های هلدینگ؛** که با سرمایه‌گذاری در شرکت سرمایه‌پذیر جهت کسب انتفاع، آن‌قدر حق رأی کسب می‌کنند که برای کنترل عملیات شرکت، هیئت مدیره را انتخاب کنند و یا در انتخاب اعضای هیئت مدیره مؤثر باشند؛

در این دستورالعمل مقرر شده که در شرکت‌های سرمایه‌گذاری در هنگام پذیرش و تا زمانی که نام شرکت در فهرست نرخ‌های بورس درج است، همواره باید حداقل ۸۰ درصد از منابع مالی بلندمدت شرکت (مجموع بدهی‌های بلندمدت و حقوق صاحبان سهام) به سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، اوراق مشارکت و سپرده‌های بانکی تخصیص یابد. همچنین این شرکت‌ها نباید بیش از ۱۰ درصد منابع خود را به مصرف خرید سهام یک شرکت برسانند. همچنین سرمایه‌گذاری در هر شرکت نباید از ۱۰ درصد سرمایه شرکت سرمایه‌پذیر بیشتر باشد. شرکت‌های سرمایه‌گذار موظف‌اند در صورت رساندن میزان سرمایه‌گذاری خود در شرکت‌های سرمایه‌پذیر به سقف فوق، مراتب را به سازمان و بورس اعلام نمایند.

همچنین در شرکت‌های هلدینگ در هنگام پذیرش و تا زمانی که نام آنها در فهرست نرخ‌های بورس درج است، همواره باید حداقل ۸۰ درصد از منابع مالی بلندمدت شرکت (مجموع بدهی‌های بلندمدت و حقوق صاحبان سهام) به سرمایه‌گذاری در بنگاه‌های اقتصادی، اوراق مشارکت و سپرده‌های بانکی تخصیص یافته‌باشد.

خرید اموال منقول و غیرمنقول منحصرأً به منظور استفاده جاری و نه به قصد فروش، در حد نیازهای متعارف بلامانع بوده و این شرکت‌ها نمی‌توانند در خرید و فروش کالا به قصد انتفاع مشارکت نمایند.

۲- مقررات افشای اطلاعات شرکت‌های سرمایه‌گذاری

شرکت‌های سرمایه‌گذاری نیز همچون سایر ناشران بورسی و فرابورسی موظف به اجرای "دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت‌شده نزد سازمان" هستند و مقررات مجزایی برای آنها وجود ندارد.

شرکت‌های سرمایه‌گذاری پذیرفته شده در بورس و فرابورس نیز همچون تمام ناشران پذیرفته‌شده باید گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای را مطابق استانداردهای ملی و یا فرم‌هایی که توسط سازمان ارائه می‌شود و بر اساس زمان‌بندی مقرر شده در این دستورالعمل به سازمان بورس و اوراق بهادار تحویل دهند. بعضی از موارد مهم آن عبارتند از: صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده شرکت اصلی و تلفیقی گروه، گزارش هیئت‌مدیره به مجامع و اظهارنظر حسابرس در مورد آن، اطلاعات و صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه حسابرسی نشده، صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده، صورت‌های مالی سالانه حسابرسی نشده، برنامه‌های آتی مدیریت و پیش‌بینی عملکرد سالانه شرکت اصلی و تلفیقی گروه، پیش‌بینی عملکرد سالانه شرکت اصلی و تلفیقی گروه و پیش‌بینی عملکرد حسابرسی شده در سایر مواردی که منجر به تغییر با اهمیت در پیش‌بینی عملکرد می‌گردد.

بعلاوه شرکت‌های سرمایه‌گذاری باید اطلاعات پرتفوی سرمایه‌گذاری‌های خود در بورس و خارج از بورس را نیز به صورت ماهانه ارائه نمایند.

اطلاعات و صورت‌های مالی شرکت‌های تحت کنترل شامل صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده شرکت‌های تحت کنترل، صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده شرکت‌های تحت کنترل، اطلاعات

پرتفوی سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های تحت کنترلی که فعالیت اصلی آنها سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار می‌باشد نیز باید افشا گردد.

شرکت‌های سرمایه‌گذاری موظف به افشای فوری اطلاعات مهم می‌باشند که برخی از مصادیق این اطلاعات مهم در دستورالعمل اشاره شده، تعیین شده‌اند.

۳- اساسنامه نمونه شرکت‌های سرمایه‌گذاری و هلدینگ (سهامی عام)؛

در سال ۱۳۸۸ دو اساسنامه نمونه مجزا برای شرکت‌های سرمایه‌گذاری و هلدینگ تدوین شده و در سال ۸۹ نیز هر یک از این اساسنامه‌ها به طور مجزا برای هر یک از شرکت‌های سهامی عام و خاص تدوین و ارائه شده است.

ترکیب اساسنامه‌ها به نحوی است که در فصول مختلف آن مشخصات و موضوع فعالیت شرکت، سرمایه و سهام آن، تغییرات سرمایه شرکت، مجامع عمومی، هیئت مدیره، بازرس، حساب‌های شرکت و انحلال و تصفیه مشخص می‌گردد.

۴- مصوبه هیئت مدیره مورخ ۱۳۸۶/۲/۱۵؛

این مصوبه حداقل سرمایه شرکت‌های سرمایه‌گذاری و مادر (هلدینگ) را تعیین می‌نماید؛